

DONORLARDA GEMOTRANSMISSIV TORCH INFEKSIYALAR

Samatova L.D., Bobojonova Sh.D.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, O'zbekiston Respublikasi, Toshkent

Qon tarkibiy qismlarini quyish transfuziologiyaning asosiy qismi bo'lib, shifoxonalarda malakali mutaxassislar tomonidan amalga oshiriladi. Qon preparatida gemotransmissiv infeksiyalar, biokimyoviy ko'rsatkichlar, xilyoz, gemoliz, fibrinoliz holatlari kuzatilganda qon preparatlari yaroqsiz deb baholanadi. So'nggi 10 yil ichida yangi texnologiyalarni takomillashtirish gemotransmissiv infeksiyalarni tashxislash imkoniyatlarini oshirishga yordam berdi. Transfuziologiyaning asosiy shartlaridan biri qon quyish terapiyasi uchun zamonaviy sifat va xavfsizlik talablariga javob beradigan qon komponentlarini tayyorlash va quyishdir. Gemotransmissiv infeksiyalar orasida TORCH – guruhidagi infeksiyalar: T (Toxorlasmosis - toksoplazmoz), O (Other diseases - boshqa infeksiyalar, ya'ni suvchechak, o'rab oluvchi temiratki, xlamidioz, gonokokkli infeksiya, listerioz va b.q.), R (Rubella - qizilcha), C (Cytomegalia - sitomegalovirusli infeksiya - CMVI) va H (Herpes simplex – oddiy herpesni 1 va 2 tiplari) muhim o'rin egallaydi. Gerpes ko'pchilik ayollarda mavjud bo'lib, homila bu infeksiyani bachadonda ham, tug'ruq paytida ham olishi mumkin. Boladagi herpes ko'rlik, sariqlik, rivojlanish kechikishi, markaziy asab tizimining shikastlanishi va o'limga olib kelishi mumkin. Qizilcha - eng keng tarqalgan va juda yuqumli virus. Qizilcha infeksiyasi bo'lsa, homila o'limi 80% hollarda sodir bo'ladi. Markaziy asab tizimi, eshitish, yurak, ko'rishga ta'sir qiladi, rivojlanishning juda kuchli kechikishi sodir bo'ladi. Bunday holatda davolanish samarasiz, shuning uchun qizilcha infeksiyasi abort qilish uchun ko'rsatma hisoblanadi. Ushbu kasallikka duchor bo'lmagan ayollar uchun shifokorlar homiladorlikni rejalashtirish vaqtida emlashni tavsiya qiladilar. Ular 3 oy davomida amalga oshiriladi. Sitomegalovirus miyaga, markaziy asab tizimiga zarar etkazishi, jismoniy va psixologik rivojlanishning kechikishi, epilepsiya, karlik va homila o'limiga olib kelishi mumkin. Toksoplazmoz homiladorlik davrida juda kam uchraydi. Grippga o'xshash alomatlar bo'lishi yoki alomatlarsiz davom etishi mumkin. Bu taloq, jigar, yurak-qon tomir tizimiga ta'sir qiladi. Infeksiyalar butunlay boshqacha yo'llar bilan yuqishi mumkin. Bu uy hayvonlarining yaxshi pishmagan go'sht, qon va tupurik, havo tomchilari va jinsiy aloqa orqali sodir bo'lishi mumkin.

Tekshiruv bir necha bosqichda amalga oshiriladi. Birinchidan, qon olinadi va virusga antikorlar mavjudligi tekshiriladi. Antikorlar immunitet tizimining oqsillari bo'lib, ular agent bilan uchrashganda ishlab chiqariladi. Agar natija ijobiy bo'lsa, unda ularning soni qancha ekanligi aniqlanadi. Bundan tashqari, homilador ayollar antikorlarning mavjudligini aniqlaydigan maxsus tahlildan o'tadilar. Ular infeksiyaning qancha vaqt oldin sodir bo'lganligini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin. Agar antikorlar yo'q bo'lsa, ayol homiladorlik paytida takroriy testlarni o'tkazishi kerak.

TORCH infeksiyalarining diagnostikasi qonda IgM va IgG antikorlarini (immunoglobulinlar) aniqlashdan iborat. Qon tekshiruvi 8 ta majburiy testdan

